

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

عربی، زبان قرآن (۱)

کلیه رشته های شاخه فنی و حرفه ای و کاردانش

پایه دهم دوره دوم متوسطه

أَهْمِيَّةُ الْعَمَلِ

يَهْتَمُّ الْإِسْلَامُ بِالْعَمَلِ الَّذِي يَنْفَعُ الْآخَرِينَ وَ لَا يَضُرُّ النَّاسَ وَ يَكُونُ فِي كَسْبِ الرِّزْقِ الْحَلَالِ. اسلام اهمیت می دهد به عمل کسی که به دیگران نفع می رساند و به مردم ضرر نمی زند و در کسب روزی حلال م باشد.

الْهَدَفُ مِنَ الْعَمَلِ لَا يَنْحَصِرُ فِي الْحُصُولِ عَلَى الْمَالِ وَ جَمْعِهِ فَقَط. هدف از کار در به دست آوردن ثروت و فقط جمع کردن آن، منحصر نمی شود.

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ إِذَا نَظَرَ إِلَى شَخْصٍ يُعْجِبُهُ يَسْأَلُ: «هَلْ لَهُ حِرْفَةٌ؟» فَإِنْ قِيلَ لَا؛ كَانَ يَقُولُ كَمَا مِي كِه نگاه می کرد به شخصی که از او خوشش می آید، می پرسید: آیا او پیشه ای دارد؟ پس اگر گفته م باشد خیر؛

سَقَطَ مِنْ عَيْنِي. می گفت از چشم من افتاد.

«مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ...» الْجَائِيَةُ هِيَ كَمِي كَار دَرَسْت اِنْجَام دَهْد، پَس بَه نَفْع خُود اُوسْت.

الْأُمُورُ بِالتَّجْرِبَةِ، الْأَعْمَالُ بِالتَّجْرِبَةِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ. چیزها با تجربه و کارها با کار آزمودگی درست گردد.

طَلِبُ الْحَلَالِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. طلب (در آمد) حلال، بر هر مرد و زن مسلمانی واجب است.

الْكَايِبُ حَبِيبُ اللَّهِ وَ إِنْ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُتَحَرِّفَ. الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. کاسب دوست خداست و همانا خداوند پیشه ور را دوست دارد.

الْعِبَادَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءُ تِسْعَةٌ مِنْهَا فِي طَلِبِ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. عبادت ده جزء است که نه جزء آن در به دست آوردن روزی حلال است.

الْكَادُ عَلَى عِيَالِهِ مِنْ حَلَالٍ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ. شگری که برای روزی حلال افراد خانواده هاش م بکوشد، مانند کسی است که در راه خدا جهاد م بکند.

الْعَمَلُ بِالْيَدِ مِنْ عَمَلِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْأَوْصِيَاءِ وَ الصَّالِحِينَ.

کار انسان با دست نوح خود، از کار های پیامبران و فرستادگان و جانشینان پیامبر و افراد ناسته است.

الْمُعْجَمُ

أُمُورٌ: چیزها «مفرد: أمر»

لَا يَضُرُّ: ضرر نمی زند

إِنْ قِيلَ: اگر گفته می شد «قيل: گفته شد»

لَا يَنْحَصِرُ: منحصر نمی شود

أَوْصِيَاءُ: جانشینان پیامبر «مفرد: وصي»

مُتَحَرِّفٌ: پیشه ور، دارای حرفه

حِرْفَةٌ: پیشه «جمع: حرف»

مُرْسَلِينَ: فرستادگان

خُبْرَةٌ: کاردانی و کار آزمودگی

يُعْجِبُهُ: از او خوشش می آید

صَالِحٌ: درستکار، کار درست

يَكُونُ: می باشد

عِيَالٌ: افراد خانواده

يَهْتَمُّ بِ: اهمیت می دهد به

كَادٌ: تلاشگر = مُجَاهِدٌ، مُجْتَهِدٌ

إِعْلَمُوا

مُرَاجَعَةُ الْقَوَاعِدِ:

نوع فعل				ضمير		من
نهى	امر	مضارع	ماضى			
		أَفْعَلُ	فَعَلْتُ	كِتَابِي	أَنَا	
لا تَفْعَلْ	اِفْعَلْ	تَفْعَلُ	فَعَلْتِ	كِتَابُكَ	أَنْتِ	
لا تَفْعَلِي	اِفْعَلِي	تَفْعَلِينَ	فَعَلْتِ	كِتَابُكِ	أَنْتِ	
		يَفْعَلُ	فَعَلَ	كِتَابُهُ	هُوَ	
		تَفْعَلُ	فَعَلَتْ	كِتَابُهَا	هِيَ	
		نَفْعَلُ	فَعَلْنَا	كِتَابُنَا	نَحْنُ	
لا تَفْعَلُوا	اِفْعَلُوا	تَفْعَلُونَ	فَعَلْتُمْ	كِتَابُكُمْ	أَنْتُمْ	
لا تَفْعَلْنَ	اِفْعَلْنَ	تَفْعَلْنَ	فَعَلْتُنَّ	كِتَابُكُنَّ	أَنْتُنَّ	
لا تَفْعَلَا	اِفْعَلَا	تَفْعَلَانِ	فَعَلْتُمَا	كِتَابُكُمَا	أَنْتُمَا	
لا تَفْعَلَا	اِفْعَلَا	تَفْعَلَانِ	فَعَلْتُمَا	كِتَابُكُمَا	أَنْتُمَا	
		يَفْعَلُونَ	فَعَلُوا	كِتَابَهُمْ	هُمْ	
		يَفْعَلْنَ	فَعَلْنَ	كِتَابَهُنَّ	هُنَّ	
		يَفْعَلَانِ	فَعَلَا	كِتَابَهُمَا	هُمَا	
		تَفْعَلَانِ	فَعَلْتَا	كِتَابَهُمَا	هُمَا	

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: أ. عَيَّنِ * التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ لِلْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ اكْتُبْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

١- إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 برای [دنیایت] * دنیا [ ] چنان کار کن گویی همیشه [زندگی می کنی] * لذت می ببری [ ] و برای آخرت چنان
 کار کن گویی [فردا می میری] * نزدیک است [بمیری] [ ].

٢- أَنْظُرْ إِلَى مَا قَالَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ. امیر المؤمنین علیؑ
 به آنچه گفته است [بنگر] * می نگرم [ ] و به آن که گفته است [ننگر] * نمی نگرم [ ].

٣- إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلَ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ. امیر المؤمنین علیؑ
 هرگاه فرومایگان (فرومایه ترها) [به فرمانروایی برسند] * توانا شوند [ ]؛ شایستگان (برترها) هلاک می شوند.

٤- مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ. امیر المؤمنین علیؑ
 هرکس [دشمنی] * دوستی [ ] کاشت؛ [زیان] سود [ ] درو کرد.

٥- الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ. قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَكَثِيرُهُ قَاتِلٌ. امیر المؤمنین علیؑ
 سخن مانند داروست. اندکش [سود می رساند] * شفا می دهد [ ] و بسیارش کُشنده است.

٦- اطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ ظَلَمَ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 دانش را [می جویند] * بجوید [ ] گرچه در چین باشد؛ زیرا جستن دانش [واجب] * شایسته [ ] است.

٧- إِذَا قَدَّرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ، فَاجْعَلِ الْعَمَلَ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 هرگاه [بر دشمنت توانایی یافتی] * دشمن را شکست دادی [ ]؛ بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او [قرار
 می دهی] * قرار بده [ ].

٨- قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ. امیر المؤمنین علیؑ
 گفتن [نادانم] * نمی دانم [ ] نیمی از دانش است.

• ب. اكتب الكلمات المتضادة في الحديث الأول والخامس .

..... **دنيا** = ... **آخرة** ..... **نبيش** = ... **نموت** ..... **قليل** = ... **كثير** .....

• ج. اكتب الكلمات المتضادة رادفة في الفراغ* .

• [أفضل / قول / عدوان / قوة / أحسن / كلام / قدرة / عداوة]

..... **أفضل** = ... **أحسن** ..... **عدوان** = ... **عداوة** .....

..... **قول** = ... **كلام** ..... **قوة** = ... **قدرة** .....

د. اكتب مفرد الكلمات التالية.

أفاضل: **افضل** ..... حرف: **حرفه** ..... فرائض: **فريضة** ..... أعمال: **عمل** .....

ه. اكتب نوع الأفعال في الجملة السابعة.

..... **قدرت: فعل ماضى ، اجعل: فعل امر** .....

الْتَمَرِينُ الثَّانِي: تَرْجِمُ * فِعْلٌ كُلُّ جُمْلَةٍ، ثُمَّ اَكْتُبْ نَوْعَهُ.

- ١- الْوَلَدُ كَتَبَ دُرُوسَهُ ..... فِعْلٌ مَاضِي
- ٢- صَدِيقِي يَكْتُبُ رِسَالَةً ..... فِعْلٌ مُضَارِعٌ
- ٣- رَجَاءٌ، اَكْتُبْ وَاجِبَاتِكَ ..... فِعْلٌ اِمْرٌ
- ٤- زَمِيلِي مَا كَتَبَ التَّمَرِينَ ..... فِعْلٌ نَفْيٌ مَاضِي
- ٥- هُوَ سَيَكْتُبُ عَلَيَّ اللُّوحَ ..... خَوَاهِدٌ نَوَيْتُ
- ٦- سَوْفَ يَكْتُبُ الطَّبِيبُ وَصْفَةً ..... خَوَاهِدٌ نَوَيْتُ
- ٧- لَا يَكْتُبُ الْعَاقِلُ عَلَيَّ الشَّجَرَةَ ..... فِعْلٌ نَفْيٌ مُضَارِعٌ
- ٨- مَنْ فَضَلَكَ لَا تَكْتُبْ عَلَيَّ كُرْسِيَّكَ ..... فِعْلٌ نَهْيٌ

الْتَمَرِينُ الثَّلَاثُ: اَكْتُبْ وَزْنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ، وَحُرُوفَهَا الْأَصْلِيَّةَ.

فَاعِلٌ ، مَفْعُولٌ ، أَفْعَالٌ (ن ، ص ، ي)

١- نَاصِرٌ ، مَنصُورٌ ، نَصِيرٌ:

فَعَالٌ ، فَعُولٌ ، فَاعِلٌ (ص ، ب ، ي)

٢- صَبَّارٌ ، صَبُورٌ ، صَابِرٌ:

كَانَ النَّبِيُّ ﷺ جَالِسًا مَعَ خَمْسَةِ مِنْ أَصْحَابِهِ تَحْتَ شَجَرَةٍ؛
پیامبر (ص) با پنج تن از یارانش زیر درختی نشسته بود.

فَدَخَلَ عَلَيْهِمْ رَجُلٌ ذُو وَجْهِ أَسْمَرٍ وَيَدَيْنِ خَشِنَتَيْنِ؛
پس مردی دارای چهره گندمگون و دستان زبر، بر آن ها وارد شود
فَهُمُ الْحَاضِرُونَ مِنْ ظَاهِرِهِ أَنَّهُ فَلَاحٌ وَمِهْنَتُهُ الزَّرَاعَةُ.
حاضران از ظاهر او فهمیدند که او کشاورز و شغل او کشاورزی است.

عِنْدَيْدِ ضَحِكَ وَاحِدٌ مِنَ الْحَاضِرِينَ
در این هنگام یکی از حاضرین خندید.

وَ أَرَادَ أَنْ يَسْتَهْزِئَ بِهِ؛

و می خواست که او را مسخره کند.

لَكِنَّ النَّبِيَّ ﷺ عِنْدَمَا شَاهَدَهُ رَحَبَ بِهِ
اما پیامبر (ص) هنگامی که او را دید، به او خوشامد گفت و او را کنار خودش نشاند.

وَ أَجْلَسَهُ إِلَى جَانِبِهِ.

فَتَعَجَّبَ ثَلَاثَةَ مِنَ الْحَاضِرِينَ مِنْ هَذَا الْعَمَلِ؛

پس سه تن از حاضران از این کار تعجب کردند.

سپس بیشتر تعجب کردند هنگامی که رسول خدا دست کشاورز را در دستش گرفت و گفت:
ثُمَّ تَعَجَّبُوا كَثِيرًا حِينَمَا أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَ الْفَلَاحِ بِيَدِهِ وَقَالَ:

«إِنَّهَا يَدٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ».

همانا این دستی است که خدا و رسولش آن را دوست دارند.

سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ: أَيُّ الْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: زَرْعٌ زَرَعَهُ صَاحِبُهُ.
مردی از پیامبر پرسید: «کدام مال بهتر است؟ گفت: بذری که صاحبش آن را بکارد».

رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا عَمِلَ عَمَلًا، فَأَتَقَنَهُ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
خدا رحمت کند کسی که کاری انجام داد و آن کار را درست و استوار انجام داد

آفَةُ التُّجَّحِ الْكَسَلُ. الإمام علي عليه السلام

الْمُعْجَم

أَتَقَنَ عَمَلًا: کاری را درست و استوار انجام داد «مضارع: يُتَقَنُ»

رَحَبَ بِهِ: به او خوشامد گفت «مضارع: يُرَحَبُ»

أَجْلَسَ: نشانید «مضارع: يُجْلِسُ» رَجِمَ اللَّهُ: خدا رحمت کند!

أَحَلَّ: حلال تر عِنْدَيْدِ: در این هنگام

أَسْمَرٌ: گندمگون كَسَلٌ: تنبلی = نشاط

أَطِيبٌ: خوب تر مِهْنَةٌ: شغل = حِرْفَةٌ، شُغْلٌ «جمع: مِهَنٌ»

إِغْرَسُوا: نهال بکارید نُجَّحٌ: موفقیت = نَجَاحٌ

«ماضی: غَرَسَ / مضارع: يَغْرِسُ» يَدَيْنِ خَشِنَتَيْنِ: دو دست زبر «خَشِنَةٌ: زبر»

تَبَيَّنَ: آشکار می کند «ماضی: بَيَّنَّ» يَسْتَهْزِئُ بِهِ: او را ریشخند می کند

ذُو: دارای «ماضی: اسْتَهْزَأَ بِ»

ذُو وَجْهِ أَسْمَرٍ: دارای چهره‌ای گندمگون

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ إجاباتٍ قَصِيرَةً.

1- ما كانت مهنة الرجل الذي دخل على النبي ؟

الزراعة (كشاورزی).....

2- ماذا أراد أن يفعل الرجل الذي ضحك على اللّاح ؟

أراد أن يستهزئ الفلاح.
می خواست که کشاورز را مسخره کند.

3- كيف كان ظاهر الرجل الذي دخل في ال مجلس؟

ذو وجه أسمر و يدين خشتين.....
دارای چهره ای گندمگون و دو دست زبر.

4- كم صحابياً كان جالسا مع النبي ؟

خمسة (پنج).....

5- من رحب بالرجل الذي دخل ال خاِضرين ؟ ...

رسول الله (پیامبر خدا)

6- أين كان رسول الله جالسا ؟ .....

تحت شجرة
زیر درخت

إِعْلَمُوا

الأعدادُ مِنَ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ

الأعدادُ التَّربِيعِيَّةُ (الأوَّلُ إلى العِشْرِينَ)		الأعدادُ الأَصْلِيَّةُ (وَاحِدٌ إِلَى مِئَةٍ)		
الأوَّلُ م١	أَلْحَادِي عَشَرَ م١١	عَشْرَةٌ ١٠	أَحَدَ عَشَرَ ١١	وَاحِدٌ ١
الثَّانِي م٢	الثَّانِي عَشَرَ م١٢	عِشْرُونَ ٢٠	إِثْنَا عَشَرَ ١٢	إِثْنَانِ ٢
الثَّالِثُ م٣	الثَّالِثَ عَشَرَ م١٣	ثَلَاثُونَ ٣٠	ثَلَاثَةَ عَشَرَ ١٣	ثَلَاثَةٌ ٣
الرَّابِعُ م٤	الرَّابِعَ عَشَرَ م١٤	أَرْبَعُونَ ٤٠	أَرْبَعَةَ عَشَرَ ١٤	أَرْبَعَةٌ ٤
الخَامِسُ م٥	الخَامِسَ عَشَرَ م١٥	خَمْسُونَ ٥٠	خَمْسَةَ عَشَرَ ١٥	خَمْسَةٌ ٥
السَّادِسُ م٦	السَّادِسَ عَشَرَ م١٦	سِتُّونَ ٦٠	سِتَّةَ عَشَرَ ١٦	سِتَّةٌ ٦
السَّابِعُ م٧	السَّابِعَ عَشَرَ م١٧	سَبْعُونَ ٧٠	سَبْعَةَ عَشَرَ ١٧	سَبْعَةٌ ٧
الثَّامِنُ م٨	الثَّامِنَ عَشَرَ م١٨	ثَمَانُونَ ٨٠	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ ١٨	ثَمَانِيَةٌ ٨
التَّاسِعُ م٩	التَّاسِعَ عَشَرَ م١٩	تِسْعُونَ ٩٠	تِسْعَةَ عَشَرَ ١٩	تِسْعَةٌ ٩
العَاشِرُ م١٠	العَاشِرَ عَشَرَ م٢٠	مِئَةٌ ١٠٠	عِشْرُونَ ٢٠	عَشْرَةٌ ١٠

١- عددهای اصلی ثلاثة تا عَشْرَةٌ به دو شکل با «ة» و بدون «ة» می آیند؛ مثال: أَرْبَعَةٌ و أَرْبَع.

٢- عددهای ٢٠، ٣٠، ٤٠، ٥٠، ٦٠، ٧٠، ٨٠، ٩٠ با «ون» و «ین» می آید؛ مثال: أَرْبَعُونَ و أَرْبَعِينَ.

٣- «مِئَةٌ» به صورت «مِائَةٌ» نیز نوشته می شود.

٤- در زبان عربی، یکان پیش از دهگان می آید؛ مثال: «أَرْبَعَةٌ وَ خَمْسُونَ» یعنی «پنجاه و چهار».

التمرين الأول: أجب عن العمليات الحسابية التالية كأمثال.

(+ زائد) (- ناقص) (÷ تقسيم على) (× في ، ضرب في)

١- عشرة في ثلاث يساوي * ثلاثين . $10 * 3 = 30$

٢- تسعون ناقص أربعين يساوي خمسين. $90 - 40 = 50$

٣- مئة تقسيم على خمسة يساوي عشرين. $100 : 5 = 20$

٤- ستة في أحد عشر يساوي ستة وستين. $11 * 6 = 66$

٥- خمسة وسبعون زائد خمسة وعشرون يساوي مئة. $75 + 25 = 100$

٦- اثنان وثمانون تقسيم على اثنين يساوي واحداً وأربعين. $82 : 2 = 41$

- ١- الشَّهْرُ الـ .....السابع..... مِنْ شُهُورِ السَّنَةِ شَهْرُ مَهْرٍ.
- ٢- الْيَوْمُ الـ .....السادس..... مِنْ أَيَّامِ السَّبُوعِ يَوْمُ الْخَمِيسِ.
- ٣- نَحْنُ فِي الصَّفِّ الـ .....العاشر..... فِي هَذِهِ السَّنَةِ الدِّرَاسِيَّةِ.
- ٤- الْفَصُّ الـ .....الرابع..... فِي السَّنَةِ الْيَرَانِيَّةِ فَصْلُ الشِّتَاءِ.
- ٥- الْفَصُّ الـ .....الثالث..... فِي السَّنَةِ الْيَرَانِيَّةِ فَصْلُ الْخَرِيفِ.
- ٦- يَأْخُذُ الْفَائِزُ الْوَلَّ جَائِزَةً ذَهَبِيَّةً وَ الْفَائِزِ الـ .....الثاني..... جَائِزَةً فَضِيَّةً.

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اِنتَخِبِ الصَّحِيحَ.

- ١- سِتَّةٌ وَ سَبْعُونَ: ١٧ ❏ ٧٦
- ٢- ثَلَاثَةٌ عَشْرَ: ٣١ ❏ ٣٢
- ٣- تِسْعَةٌ وَ ثَلَاثُونَ: ٣٩ ٩٣ ❏
- ٤- السَّادِسَ عَشْرَ: ١٩ م ١٦ م ❏

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا مُنَاسِبًا مِنَ الْأَعْدَادِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ كَمِّلِ التَّرْجَمَةَ.

- خَمْسٌ / اِثْنَانِ / ثَلَاثَةٌ
- ١- اَلصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ..... : صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ، وَ صَبْرٌ عَلَيِ الطَّاعَةِ* ، وَ صَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ* .
رَسُولُ اللَّهِ بَرْدَبَارِي .....سَه..... گونه است: بَرْدَبَارِي بَرِ مُصِيبَتٍ وَ بَرْدَبَارِي بَرِ بِنْدَگِي وَ بَرْدَبَارِي بَرِ نَافَرْمَانِي.

- ۲- قال رسولُ الله : .. اثنان..... لا يَنْظُرُ اللهُ إِلَهُمَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: «قَاتِعُ الرَّحْمِ وَ جَارُ السَّوِّءِ».
- فرستاده خدا فرمود: .....دو..... نفر خدا، روز رستاخیز به آنها نمی نگرد: برنده پیوند خویشان و همسایه بد.
- ۳- علاماتُ الْمُؤْمِنِ ....خمس.....: الْوَرَعُ فِي الْخَلْوَةِ، وَ الصَّدَقَةُ فِي الْقَلْبِ* ، وَ الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ، وَ الصِّدْقُ عِنْدَ الْخَوْفِ، وَ الْحِلْمُ* عِنْدَ الْغَضَبِ. أَلْمَأُ السَّجَّادُ
- نشانه های مؤمن ..... پنج.... چیز است: پارسایی در خلوت، صدقه در تنگدستی، بردباری بر مصیبت، راستگویی هنگام ترس و شکیبایی هنگام خشم.

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: اُكْتُبِ السَّاعَةَ بِالْأَرْقَامِ.

- ۱- الْحَادِيَةَ عَشَةَ إِلَّا عَشَ دَقَائِقِ
  - ۲- السَّابِعَةَ وَ عَشُونَ دَقِيقَةً .
  - ۳- الثَّانِيَةَ عَشَةَ تَمَامًا .
  - ۴- السَّادِسَةَ إِلَّا رُبْعًا .
- مؤلفیت
- ۱۰:۵۰ (ده دقیقه مانده به یازده)
  - ۷:۲۰ (هفت و بیست دقیقه)
  - ۱۲:۰۰ (دوازده تمام)
  - ۵:۴۵ (یک ربع مانده به شش)

التَّامِرِينَ السَّادِسُ: تُرْجِمِ الْعِبَارَاتِ الثَّلَاثَةَ.

- ١- هل تعلم أن طول قامه الزرافه ستة أمتار* و تستطيع رؤيه خلفها دون أن تدير رأسها؟
طول قد زرافه شش متر است و می تواند پشتش را ببیند، بدون آنکه سرش را بچرخاند؟

- ٢- هل تعلم أن الكلب يقدر على سماع* صوت الساعه من مسافه أربعين قدما؟
سگ می تواند صدای ساعت را از مسافت چهل قدمی بشنود؟

- ٣- هل تعلم أن عدد أنواع السمك يزيد عن* خمسَه و عشرين ألف نوع؟
عدد انواع ماهی ها، بیش از بیست و پنج هزار نوع است؟

- ٤- هل تعلم أن النملة* تقدر على حمل شيء يفوق* وزنها خمسين مره؟
مورچه می تواند چیزی بالاتر از پنجاه برابر وزنش را حمل کند؟

- ٥- هل تعلم أن ثمانين بالمئه من موجودات العالم حشرات؟
هشتاد درصد موجودات جهان حشرات هستند؟

الْمُعْجَم

غَزَوَات: جنگ‌ها «مفرد: غَزْوَةٌ»

قَبَّلَ: بوسید

«مضارع: يُقْبَلُ»

لا تَمَسَّنَّ: لمس نمی‌کند

«ماضی: مَسَّ»

اِسْتَقْبَلَ: به پیشواز رفت

«مضارع: يَسْتَقْبِلُ»

حَتَّى: تا = إلى

صَافَحَ: دست داد

«مضارع: يُصَافِحُ»

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

قِيَمَةُ الْعَمَلِ

عِنْدَمَا رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مِنْ إِحْدَى الْغَزَوَاتِ ،
 هنگامی که رسول خدا (ع) از یکی از جنگ‌ها برگشت،
 اِسْتَقْبَلَهُ أَحَدُ أَصْحَابِهِ بِاسْمِ «سَعْدِ الْأَنْصَارِيِّ»،
 یکی از یارانش به نام «سعد انصاری» به استقبال او رفت،
 فَصَافَحَهُ النَّبِيُّ ﷺ وَوَجَدَ يَدَهُ خَشِينَةً؛
 پس پیامبر با او دست داد و دست او را خشن یافت؛
 ثُمَّ سَأَلَهُ:

سپس از او پرسید:

لِمَاذَا يَدُكَ هَكَذَا؟

چرا دستت این چنین است؟

أَجَابَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَشْتَغِلُ فِي الْمَزْرَعَةِ مِنَ الصَّبَاحِ حَتَّى اللَّيْلِ لِنَفَقَةِ
 پاسخ داد: ای رسول خدا، از صبح تا شب در مزرعه برای خرجی خانواده ام کار می‌کنم.
 عِيَالِي.

فَقَبَّلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَدَهُ وَقَالَ:

پس رسول خدا (ص) دست او را بوسید و گفت:

«هَذِهِ يَدٌ لَا تَمَسُّهَا النَّارُ أَبَدًا».

این دستی است که آتش هرگز آن را لمس نمی‌کند.

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ إِجَابَةً قَصِيرَةً.

۱- مَتَى اسْتَقْبَلَ الصَّحَابِيُّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ؟ چه زمانی یار پیامبر به استقبال رفت؟

..... عندما رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ مِنْ إِحْدَى الْغَزَوَاتِ

۲- لِمَاذَا كَانَ الصَّحَابِيُّ يَشْتَغِلُ حَتَّى اللَّيْلِ؟ چرا یار پیامبر تا شب کار می کرد؟

..... برای خرجی خانواده اش لِنَفَقَةِ عِيَالِهِ

۳- كَيْفَ كَانَ ظَاهِرُ يَدِ الصَّحَابِيِّ؟ ظاهر دست یار پیامبر چگونه بود؟

..... خَشِنَةً (زبر)

۴- مَنْ سَأَلَ: «لِمَاذَا يَدُكَ هَكَذَا»؟ چه کسی پرسید: چرا دست اینگونه است؟

..... رَسُولُ اللَّهِ (رَسُولُ خُودِ)

۵- مَا اسْمُ الصَّحَابِيِّ فِي الْقِصَّةِ؟ اسم یار پیامبر در داستان چه بود؟

..... سَعْدُ انصاری

۶- أَيْنَ كَانَ الصَّحَابِيُّ يَشْتَغِلُ؟ یار پیامبر کجا کار می کرد؟

..... فِي الْمَزْرَعَةِ (در مزرعه)

إِعْلَمُوا

الماضي وَ الْمُضَارِعُ وَ الْمَصَدَرُ (١)

بیشتر فعل‌های «ماضي سوم شخص مفرد» که با آن آشنا شده‌اید، از سه حرف اصلی تشکیل می‌شدند؛ مانند: حَرَجَ ، عَرَفَ ، قَطَعَ و شَكَرَ.

«ماضي سوم شخص مفرد» برخی فعل‌ها بیشتر از سه حرف اصلی است؛ مانند:

إِسْتَحْرَجَ ، اِعْتَرَفَ ، اِنْقَطَعَ و تَشَكَّرَ.

اکنون با فعل‌هایی آشنا می‌شوید که «ماضي سوم شخص مفرد» آنها علاوه بر سه حرف اصلی، حرف یا حروف بیشتری دارد.

وزن فعل‌ها و مصدرهای جدول زیر را حفظ کنید.

مصدر	مضارع	ماضي
اِسْتَفْعَال	يَسْتَفْعِلُ	اِسْتَفْعَلَ
اِفْتِعَال	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعَلَ
اِنْفِعَال	يَنْفَعِلُ	اِنْفَعَلَ
تَفْعُل	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ

مثال:

مصدر	مضارع	ماضي
اِسْتِرْجَاع: پس گرفتن	يَسْتَرْجِعُ: پس می‌گیرد	اِسْتَرْجَعَ: پس گرفت
اِسْتِغَال: کار کردن	يَسْتَغِلُّ: کار می‌کند	اِسْتَغَلَ: کار کرد
اِنْفِتاح: باز شدن	يَنْفَتِحُ: باز می‌شود	اِنْفَتَحَ: باز شد
تَخْرُج: دانش‌آموخته شدن	يَتَخَرَّجُ: دانش‌آموخته می‌شود	تَخَرَّجَ: دانش‌آموخته شد

آنچه در یادگیری فعل‌ها مهم است شناسه‌ها هستند که در سه سال گذشته با آنها آشنا شده‌اید.

یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

«تُ» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم) مانند:

اسْتَخْرَجْتُ   اِتَّسَبْتُ   تَعَلَّمْتُ

«تَ» در «فَعَلْتَ» (انجام دادی) مانند:

اسْتَخْرَجْتَ   اِتَّسَبْتَ   تَعَلَّمْتَ

«-» «فَعَلَ» (انجام داد) مانند:

اسْتَخْرَجَ   اِتَّسَبَ   تَعَلَّمَ

«نا» در «فَعَلْنَا» (انجام دادیم) مانند:

اسْتَخْرَجْنَا   اِتَّسَبْنَا   تَعَلَّمْنَا

«تُمْ» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید) مانند:

اسْتَخْرَجْتُمْ   اِتَّسَبْتُمْ   تَعَلَّمْتُمْ

«وا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند) مانند:

اسْتَخْرَجُوا   اِتَّسَبُوا   تَعَلَّمُوا

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

اِسْتَعْلَمَ: کار کرد ..... اِسْتَعْلَمُوا:

تَعَلَّمَ: یاد گرفت ..... تَعَلَّمْتُمْ:

اِنْقَطَعَ: بریده شد ..... اِنْقَطَعَتْ:

اِسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست ..... اِسْتَغْفَرْنَا:

یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أُ» در «أَفْعَلُ» (انجام می‌دهم) مانند: اَسْتَخْرِجُ اِكْتَسِبُ اَنْسَحِبُ اَتَعَلَّمُ

«تَ» در «تَفْعَلُ» (انجام می‌دهی) مانند: تَسْتَخْرِجُ تَكْتَسِبُ تَنْسَحِبُ تَتَعَلَّمُ

«يَ» در «يَفْعَلُ» (انجام می‌دهد) مانند: يَسْتَخْرِجُ يَكْتَسِبُ يَنْسَحِبُ يَتَعَلَّمُ

«نَ» در «نَفْعَلُ» (انجام می‌دهیم) مانند: نَسْتَخْرِجُ نَكْتَسِبُ نَنْسَحِبُ نَتَعَلَّمُ

«تُ» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهید) مانند:

تَسْتَخْرِجُونَ تَكْتَسِبُونَ تَنْسَحِبُونَ تَتَعَلَّمُونَ

«يَ» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهند) مانند:

يَسْتَخْرِجُونَ يَكْتَسِبُونَ يَنْسَحِبُونَ يَتَعَلَّمُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يَبْتَسِمُ: لبخند می‌زند ..... يَبْتَسِمُونَ:

يَتَكَلَّمُ: سخن می‌گوید ..... يَتَكَلَّمُونَ:

يَنْسَحِبُ: عقب‌نشینی می‌کند ..... يَنْسَحِبُونَ:

يَتَعَلَّمُ: یاد می‌گیرد ..... اَتَعَلَّمُ:

التمرین الأول: ترجم الأفعال التالية.

ماضی	مضارع	مصدر
اسْتَعْفَرَ: آموزش خواست	يَسْتَغْفِرُ: آموزش می خواهد	اسْتِغْفَار: آموزش خواستن
اعْتَذَرَ: پوزش خواست	يَعْتَذِرُ: پوزش می خواهد	اعْتِذَار: پوزش خواستن
انْسَحَبَ: طب نشینی کرد	يَنْسَحِبُ: طب نشینی می کند	انْسِحَاب: عقب نشینی کردن
تَكَلَّمَ: سخن گفت	يَتَكَلَّمُ: سخن می گوید	تَكَلُّم: سخن گفتن

التمرين الثاني: اقرأ الأفعال و المصَادِرِ قِراءَةً صَحيحةً، وَ ضعِ العَلاماتِ.

ماضي	مضارع	مصدر

ماضي	مضارع	مصدر
استكبر	يستكبر	استكبار
افتخر	يفتخر	افتخار
انهدم	ينهدم	انهدام
تصور	يتصور	تصور
استضعف	يستضعف	استضعاف
اعترف	يعترف	اعتراف
انصرف	ينصرف	انصراف
تعمد	يتعمد	تعمد

التمرين الأول: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبِ الْحَقِيقَةِ وَ الْوَاقِعِ. ✓ x

- ١- «البطاة» ورقة صغيرة عليها معلومات، أو ورقة قيمة. .....فادرس
- ٢- شرطي إدارة الجوازات ي شاهد بطاقات الدخول. .....درست
- ٣- جميع بطاقات الدخول في يد مدير القافلة. .....فادرس
- ٤- عند مشاهدة السائح نرحب بهم. .....درست
- ٥- ليست في المطار إدارة الجوازات. .....فادرس

التَّمْرِينُ الثَّانِي: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ؛ ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- ١- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : إِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوبًا لَا يُكْفَرُهَا * صَلَاةٌ وَلَا صَدَقَةٌ؛ قِيلَ:
- يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَمَا يُكْفَرُهَا؟ قَالَ: الْهَمُومُ * فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ.

[جَمَعَ الرَّسُولُ: ..... ذُنُوبًا ..... وَ جَمَعَ الصَّدَقَةَ: ..... صَدَقَاتٍ .....]

رسول خدا (ص) فرمود: بعضی از گناهان به وسیله نماز و صدقه هم آمرزیده نمی شوند. سوال شد یا رسول خدا، پس چه چیز موجب آمرزش آن است؟ فرمود: نگرانی و تلاش در طلب معیشت.

- ٢- اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ * وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ. أَلْمَا الصَّادِقُ [ضَمِيرِينَ]

خدایا همانا پناه می برم به تو از غم و اندوه و ناتوانی و تنبلی.

- ٣- عَلَيْكُمْ بِحُسْنِ الْخَطِّ * فَإِنَّهُ مِنْ مَفَاتِحِ الرِّزْقِ. رَسُولُ اللَّهِ [مُتَضَادَّ السَّوِّءِ]

بر شما باد به زیبایی خط که آن از کلیدهای روزی است. متضاد السوء: حُسن

- ٤- إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْقَاعِ * وَالْهَائِمِ * . أَلْمَا عَلِيٌّ [الضَّمِيرِ]

نا شما مسئول هستید حتی در مورد قطعه های زمین و جاربان.

- ٥- إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ [وَزْنَ الْجَمِيلِ وَالْجَمَالَ]

همانا خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد. وزن الجمیل: فعیل وزن الجمال: فعال

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اُكْتُبْ مُفْرَدَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ.

ذُنُوبٌ: ذَنْبٌ ..... هُمُومٌ: هَمٌّ ..... مَفَاتِيحٌ: مِفْتَاحٌ ..... بِطَاقَاتٌ: بِطَاقَةٌ .....
بِقَاعٌ: بُقْعَةٌ ..... بَهَائِمٌ: هَيْمَةٌ ..... سِيَّاحٌ: سَاحٌ ..... أَصْحَابٌ: صَاحِبٌ .....

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: اِنتَخِبْ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ.

- ١- أَوْرَاقٌ تُعْطِيهَا الْحُكُومَةُ لِثِبَاتِ الْهُويَّةِ عِنْدِ السَّفَرِ إِلَى الْخَارِجِ. النَّقُودُ [?] الصُّورُ [?] الْجَوَازُ [?]
- ٢- رَجُوعُ الْجَيْشِ عَنِ مَوْقِعِهِ إِلَى الْوَرَاءِ فِي الْحَرْبِ: الْإِنْسِحَابُ [?] الْكَسَلُ [?] الْحَزَنُ [?]
- ٣- الَّذِي يَكُونُ مَعَكَ فِي طَرِيقٍ أَوْ سَفَرَةٍ: الْجَاهِزُ [?] الْمُمْرِزُ [?] رَافِقٌ [?] الشُّطِي [?]
- ٤- حَيَوَانَاتٌ أَهْلِيَّةٌ كَالْبَقَرِ وَالْقَسِ: الطِّيُورُ [?] الْبَابُ [?] هَامٌ [?] أَسْمَاكٌ [?]
- ٥- قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِضِ: النَّقَّةُ [?] الْغَزْوَةُ [?] الْبُقْعَةُ [?]

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: اُكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

مصدر	مضارع	ماضي
... اِتِّسَمَ ... : لبخند زدن	... يَتِّسِمُ ... : لبخند می زند	اِتِّسَمَ : لبخند زد
... اِنْقَطَعَ ... : بریده شدن	يَنْقَطِعُ : بریده می شود	... اِنْقَطَعَ ... : بریده شد
اِسْتِخْرَاجُ : خارج کردن	... يَسْتَخْرِجُ ... : خارج می کند	... اِسْتَخْرَجَ ... : خارج کرد
... تَكَلَّمَ ... : سخن گفتن	يَتَكَلَّمُ : سخن می گوید	... تَكَلَّمَ ... : سخن گفت
... اِخْتَفَلَ ... : جشن گرفتن	يَخْتَفِلُ : جشن می گیرد	... اِخْتَفَلَ ... : جشن گرفت
... اِنكسَرَ ... : شکسته شدن	... يَنكسرُ ... : شکسته می شود	اِنكسَرَ : شکسته شد
... اِسْتخدِمُ ... : به کار گرفتن	يَسْتخدِمُ : به کار می گیرد	... اِسْتخدِمَ ... : به کار گرفت
تَخْرُجُ : دانش آموخته شدن	... يَتَخَرَّجُ ... : دانش آموخته می شود	... تَخْرَجَ ... : دانش آموخته شد

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ﴾ لقمان: ١١

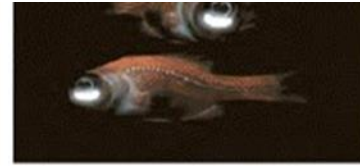
آفتاب پرست می تواند بی آنکه سرش را تکان دهد چشمانش را در جهت های مختلف بچرخاند و می تواند در یک زمان در دو جهت ببیند.

■ تَسْتَطِيعُ الْحِرْبَاءُ* أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي أَتْجَاهَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ تُحَرِّكَ رَأْسَهَا، وَ هِيَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَرَى فِي أَتْجَاهَيْنِ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ.

چشم جغد حرکت نم یکنند، چشم ها ثابت تانند، ولی این نقص را با حرکت دادن سرش در هر جهتی جبران م یکنند.

■ لَا تَتَحَرَّكُ عَيْنُ الْبُومَةِ ، فَإِنَّهَا ثَابِتَةٌ ، وَلَكِنَّهَا تُعَوِّضُ* هَذَا النُّقْصَ بِتَحْرِيكِ رَأْسِهَا فِي كُلِّ

■ فِي أَعْمَاقِ الْبَحْرِ أَسْمَاكٌ مُضِيئَةٌ* أَضْوَاؤُهَا مِنْ تَوْعٍ مِنَ الْبِكْتِيرِيَا الْمُضِيئَةِ الَّتِي تَعِيشُ تَحْتَ عُيُونِ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ. فِي أَعْمَاقِ دَرِيَا مَاةِ يَهَيءُ دُرُخْشَانِي هَسْتَنْدِ كِه نُورِ آتَهَا از بَاكْتَرِيَاهَا دُرُخْشَانِ كِه زِيرِ چِشْمِ آن مَاهِ زَنْدِگِي م يَكْنَنْد، م يِيَاشَد.

■ إِنَّ بَعْضَ الطَّيُورِ وَالْحَيَوَانَاتِ تَعْرِفُ بِغَرِيزَتِهَا الْأَعْشَابَ الطَّبَّيَّةَ* وَ تَعَلَّمُ كَيْفَ تَسْتَعْمِلُ الْعُشْبَ الْمُنَاسِبَ لِلْوَقَايَةِ* مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ وَ قَدْ دَلَّتْ* هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ الْإِنْسَانَ عَلَى الْخَوَاصِ الطَّبَّيَّةِ لِهَذِهِ الْأَعْشَابِ.

بی گمان برخی پرندگان و جانوران با غریزه خود گیاهان دارویی را می شناسند و می دانند چگونه گیاه مناسب برای پیشگیری از بیماری های گوناگون به کار ببرند. این جانوران انسان را برای خاصی تهای پزشکی این گیاهان راهنمایی کرد هانند.

■ إِنَّ أَغْلَبَ الْحَيَوَانَاتِ إِضَافَةً إِلَى* امْتِلَاكِهَا لِلْغِيَةِ خَاصَّةً بِهَا، تَمَلِكُ* لُغَةً عَامَّةً تَسْتَطِيعُ مِنْ خِلَالِهَا أَنْ تَتَفَاهَمَ مَعَ بَعْضِهَا ، فَلِلْغَرَابِ صَوْتٌ يُحَدِّثُ بِهِ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ سَرِيعًا عَنِ مَنطَقَةِ الْخَطَرِ.

تَمَلِّكُ: مالک می شود، فرمانروایی می کند
 «ماضی: مَلَكَ / مضارع: يَمَلِّكُ»
 حَتَّى تَبْتَعِدَ: تا دور شود
 «ماضی: ابْتَعَدَ / مضارع: يَبْتَعِدُ»
 جَرَبَاءُ: آفتاب پرست
 دَلٌّ: راهنمایی کرد «مضارع: يَدُلُّ»
 سِرْوَا: حرکت کنید «ماضی: سَارَ / مضارع: يَسِيرُ»
 كَهْفٌ: غار
 لَا تَتَحَرَّكُ: حرکت نمی کند
 «ماضی: تَحَرَّكَ / مضارع: يَتَحَرَّكُ»
 مَعَ بَعْضٍ: با یکدیگر
 مُضِيٌّ: نورانی
 مِنْ خِلَالِهَا: در میان آن
 وَقَايَةٌ: پیشگیری

إِتِّجَاهَاتٌ: جهت ها «مفرد: إِتِّجَاهٌ»
 إِسْتِطَاعٌ: توانست «مضارع: يَسْتَطِيعُ» =
 قَدَرَ
 إِضَافَةٌ إِلَى: افزون بر
 أَضْوَاءُهَا: نورهایشان
 «أضواءٌ + ها / مفرد: ضَوْءٌ»
 أَعْشَابٌ: گیاهان «مفرد: عَشْبٌ / الْأَعْشَابُ
 الطَّبِيبَةُ: گیاهان دارویی «مفرد: عَشْبٌ طِبِّيٌّ»
 إِمْتِلَاكٌ: مالکیت، داشتن
 أَنْ تُحَرَّكَ: که حرکت بدهد «ماضی: حَرَّكَ /
 مضارع: يُحَرِّكُ / دُونَ أَنْ تُحَرَّكَ: بی آنکه
 حرکت بدهد»
 بُحَيْرَةٌ: دریاچه
 بَوْمٌ، بَوْمَةٌ: جغد
 تُعَوِّضُ: جبران می کند
 «ماضی: عَوَّضَ / مضارع: يُعَوِّضُ»

✓ x

عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةِ.

- ۱- بَعْضُ الْحَيَوَانَاتِ وَ الطَّيُورِ تَدُلُّ الْإِنْسَانَ عَلَى الْأَعْشَابِ الطَّبِيبَةِ.
- ۲- لِلزَّرَافَةِ صَوْتٌ يُحَدِّثُ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ حَتَّى تَبْتَعِدَ عَنِ الْخَطَرِ.
- ۳- تَسْتَطِيعُ الْجَرَبَاءُ أَنْ تُدِيرَ عَيْنَيْهَا فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.
- ۴- تَعِيشُ الْأَسْمَاكُ الْمُضِيَّةُ قَرِيبَةً مِنْ سَطْحِ الْبَحْرِ.
- ۵- لَا تَعِيشُ حَيَوَانَاتٌ مَائِيَّةٌ فِي أَعْمَاقِ الْبَحْرِ.
- ۶- يَتَحَرَّكُ رَأْسُ الْبَوْمَةِ فِي اتِّجَاهٍ وَاحِدٍ.

.....**درست**.....
 .....**نادرست**.....
 .....**نادرست**.....
 .....**نادرست**.....
 .....**نادرست**.....
 .....**نادرست**.....

اعلموا

الماضي و المضارع و المصدر (۲)

• در درس سوم با چند فعل، که «ماضی سوم شخص مفرد» آنها بیش از سه حرف است، آشنا شدید.

• اکنون با چند فعل دیگر آشنا شوید:

• خَرَجَ عَرَفَ دَرَسَ كَتَبَ أَخْرَجَ تعارف درّس کاتب وزن فعل ها و مصدرهای جدول زیر را حفظ کنید.

مثال:

مصدر	مضارع	ماضی
تَشَابَهَ: همانند شدن	يَتَشَابَهُ: همانند می‌شود	تَشَابَهَ: همانند شد
تَفْرِيحَ: شاد کردن	يُفْرِحُ: شاد می‌کند	فَرِحَ: شاد کرد
مُجَالَسَةَ: همنشینی کردن	يُجَالِسُ: همنشینی می‌کند	جَالَسَ: همنشینی کرد
إِخْرَاجَ: بیرون آوردن	يُخْرِجُ: بیرون می‌آورد	أَخْرَجَ: بیرون آورد

مصدر	مضارع	ماضی
نَفَعًا	يُنْفَعُ	نَفَعًا
نَفَعِيلَ	يُنْفَعِيلُ	نَفَعِيلَ
مُ نَفَعَلِيَّةَ	يُنْفَعِلِيَّةُ	نَفَعَلِيَّةَ
إِنْفَعَالًا	يُنْفَعَلُ	أَنْفَعَلًا

در درس سوم خواندید که آنچه در یادگیری فعل‌ها مهم است، شناسه است.

مثال‌هایی برای یادآوری فعل ماضی که در پایه هفتم خواندید:

«ث» در «فَعَلْتُ» (انجام دادم): مانند:

تَعَارَفْتُ عََلِمْتُ شَاهَدْتُ أَرْسَلْتُ

«ت» در «فَعَلْتَ» (انجام دادی): مانند:

تَعَارَفْتَ عََلِمْتَ شَاهَدْتَ أَرْسَلْتَ

«ـ» در «فَعَلَ» (انجام داد): مانند:

تَعَارَفَ عََلِمَ شَاهَدَ أَرْسَلَ

«نا» در «فَعَلْنَا» (انجام دادیم): مانند:

تَعَارَفْنَا عََلِمْنَا شَاهَدْنَا أَرْسَلْنَا

«تُم» در «فَعَلْتُمْ» (انجام دادید): مانند:

تَعَارَفْتُمْ عََلِمْتُمْ شَاهَدْتُمْ أَرْسَلْتُمْ

«وا» در «فَعَلُوا» (انجام دادند): مانند:

تَعَارَفُوا عََلِمُوا شَاهَدُوا أَرْسَلُوا

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

تَصَادَمَ: تصادف کرد   تَصَادَمُوا: .....

حَرَكَ: حرکت داد   حَرَّكْتُمَا: .....

سَافَرَ: سفر کرد   سَافَرْنَا: .....

أَحْسَنَ: نیکی کرد   أَحْسَنْتُمْ: .....

مثال‌هایی برای یادآوری فعل مضارع که در پایه هشتم خواندید:

«أ» در «أَفْعَلُ» (انجام می‌دهم): مانند: أَتَعَارَفُ أَعْلَمُ أَشَاهِدُ أَرْسِلُ

«ت» در «تَفْعَلُ» (انجام می‌دهی): مانند: تَتَعَارَفُ تُعَلِّمُ تُشَاهِدُ تُرْسِلُ

«ی» در «يَفْعَلُ» (انجام می‌دهد): مانند: يَتَعَارَفُ يُعَلِّمُ يُشَاهِدُ يُرْسِلُ

«ن» در «نَفْعَلُ» (انجام می‌دهیم): مانند: نَتَعَارَفُ نَعْلَمُ نَشَاهِدُ نُرْسِلُ

«ت» + «ریشه» + «وَنَ» در «تَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهید)؛ مانند:

تَتَعَارَفُونَ تَعْلَمُونَ تُشَاهِدُونَ تُرْسِلُونَ

«ی» + «ریشه» + «وَنَ» در «يَفْعَلُونَ» (انجام می‌دهند)؛ مانند:

يَتَعَارَفُونَ يُعْلَمُونَ يُشَاهِدُونَ يُرْسِلُونَ

اکنون با توجه به شناسه ترجمه کنید.

يُعَوِّضُ: جبران می‌کند ..... يُعَوِّضُونَ:

يُعَامِلُ: رفتار می‌کند ..... تُعَامِلُونَ:

يُخْرِجُ: خارج می‌کند ..... يُخْرِجُونَ:

تَبَادَلٌ: داد و ستد کرد ..... تَتَبَادَلِينَ:

مصدر	مضارع	ماضي
تَعَامَلُ: داد و ستد کردن	يَتَعَامَلُ:	تَعَامَلَ: .....
تَلَوَّنَ: رنگ آمیزی کردن	يَلَوِّنُ:	لَوَّنَ: .....
مُصَافَحَةٌ: دست دادن	يُصَافِحُ:	صَافَحَ: .....
إِنْقَادٌ: نجات دادن	يُنْقِذُ:	أَنْقَذَ: .....

التمرين الثاني: اقرأ الأفعال و المصادر قراءة صحيحة، و ضع العلامات.

ماضى	مضارع	مصدر

ماضى	مضارع	مصدر
تعارف	يتعارف	تعارف
فتش	يفتش	تفتيش
جاهد	يجاهد	مجاهدة
أحسن	يحسن	إحسان

ماضى	مضارع	مصدر
تقاعد	يتقاعد	تقاعد
كمل	يكمل	تكميل
حاول	يحاول	محاولة
أجلس	يجلس	إجلاس

التمرين الأول: أي كلمة من كلمات المعجم، تناسب التوضيحات التالية؟

- ١- إدارة مسؤولة عما* يحمله المسافرون من بلاد أخرى. **جمارك**
- ٢- أعمال التي نفعها للبلاد عن الخطر أو المرض. **وقاية**
- ٣- حيوان يدير رأسه مع حركة الشمس كأنه يعبدها. **البومة**
- ٤- نباتات مفيدة للمعالجة نستفيد منها كدواء. **الأعشاب الطبية**
- ٥- طائر ينام في النهار و يخرج في الليل. **البومة**
- ٦- الشيء الذي يعطي نوراً لنا. **مضيء**

التمرين الثاني: عيّن الكلمة الغريبة مع بيان السبب.

- ١- غراب [?] عصفور [?] بوم [?] ضوء [?]
- ٢- حليب [?] عصير [?] ذكري [?] شاي [?]
- ٣- كلاب [?] حرباء [?] جمارك [?] فرس [?]
- ٤- عيون [?] أقدام [?] أيدي [?] بسيط [?]
- ٥- حقيبة [?] سيارة [?] طائرة [?] حافلة [?]
- ٦- تاح [?] صداع [?] عنب [?] رمان [?]

التَّمْرِينُ الثَّالِثُ: اُكْتُبْ مُفْرَدَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ.

عُيُونٌ: ..... عَيْنٌ.. ذَكَرِيَّاتٌ: .... ذَكَرِيٌّ.. اُسْمَاكٌ: ..... سَمَكٌ.. اَضْوَاءٌ: ..ضَوْءٌ..... اَعْشَابٌ: ..عَشْبٌ ...

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ.

۱- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْوَسْمَانَ لَا تَنَامُ فِي النَّهْرِ الْوَحِيدِ إِلَّا أَقْوَمًا * مِنَ النَّاسِ دَقِيقَةٌ مَعَاثِرٌ مَا أَحَا؟
آیا می دانی که زرافه در کی روز نم بخوابد مگر کمتر از سی دقیقه و در سه مرحله؟

۲- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ مَقْبَرَةَ «وَادِي السَّلَامِ» فِي النَّجْفِ الشَّرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ؟
آیا می دانی که قبرستان وادی السلام در نجف اشرف از بزرگترین قبرستان های جهان است؟

۳- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الصِّينَ أَوْ دَوْلَةَ فِي الْعَالَمِ اسْتُخْدِمَتْ نَقُوداً وَرَقِيَّةً؟
آیا می دانی که قبرستان وادی السلام در نجف اشرف از بزرگترین قبرستان های جهان است؟

۴- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْفَسَّ قَادِرٌ عَلَى النَّوْمِ وَاقْفًا عَلَى أَقْدَامِهِ؟

آیا می دانی که چین اولین دولتی است در جهان که از پول های کاغذی استفاده کرد؟

۵- هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ أَكْثَرَ فِيتَامِينِ C لِلْبَرْتَقَالِ فِي قِشْرِهِ؟

آیا می دانی که بیشترین ویتامین C برتقال، در پوستش است؟

زرگر: صائغ الذهب

زنبوردار: نحال، مربّي النحل

سبزی فروش: بائع الخضراوات

سفالگر: فخاري، صائغ الفخار، خزاف،

صائغ الخزف

سنگ تراش: حجار، نحّات الأحجار

شیرینی فروش: حلوانی

صندوقدار: أمين الصندوق

طراح صنعتی: مصمم صناعي

طراح لباس: مصمم الأزياء

طلافروش: بائع الذهب

عكاس: مصوّر

تعمیرکار: مُصلِح

تکنیسین: تِقْنِي

تولیدکننده: مُنتج

چوپان: راعي (راع)

حسابدار: مُحاسب

خاتم کار: مُطعم الخشب

خبرنگار: مُراسِل

خدمتکار: خادِم

خواربار فروش: بَقّال

خواننده: مُعْتَبِي

دربان: بَوّاب

راننده: سائق

راهنمای سفر: دَليل السّفر

رفتگر: كَنّاس، زَبّال

رنگ کار: مُلوّن، صَبّاغ

روزنامه نگار: صحفِي، صحفِي

النشاط اللغوي

ايحث عن صور مناسبة لخميس من المهين و الحرف التالية، ثم اكتب سطرًا لكل منها.

آرایشگر زنانه: ماشطة، ماشطة

آسیابان: طحان

آهنگر: حداد

آهنگساز: ملحن

آيينه کار: فتان زخرقة المرايا

اتوکش: كوّاء

انباردار: أمين المستودع

پیرایشگر (سلمانى): خلاق

برق کار: گهرباني

برنامه ریز: مبرمج، مخطط

بنا: بناء

پارچه فروش: بزاز

پژوهشگر: باحث

پستچی: ساعي البريد

پیمانکار: مقاول

تایپست (حروفچین): طباع، طابع على

الآلة الكاتبة

تراشکار: خراط الحديد

باربر: حمال

بازاریاب: خبير التسويق، مسوق

بازرس: مُفتش

بافنده: حائك

ناخدا: رَبَّانُ السَّفِينَةِ

نانوا: خَبَّاز، قَرَّان

نجار: نَجَّار

نظافتچی: عامِلُ التَّنْظِيفِ

نقاش تابلو: رَسَّام

نقاش ساختمان: صَبَّاغ

نگهبان: حَارِس، ناطور

نوازنده: موسیقار، عَزَّاف

نویسنده: کاتِب، مَوْلَّف

واکسی: صَبَّاغ

ویراستار: مُصَحِّح

هنرپیشه: مُمَثِّل

هنرمند: قَنَّان

مجری: مُخْبِر، مُذِيع

مغازه‌دار: صَاحِبُ المَتَجَرِ

مکانیک: مِکانیکِي

ملوان: بَحَّار، مَلَّاح

منبت‌کار: قَنَّان حَفَرِ الحَشَبِ

مهماندار: مُضِيف

مهندس ساختمان: مَهْنَدِسُ العِمَارَةِ

مهندس کشاورزی: مَهْنَدِسُ زِرَاعِي

کشاورز: زَارِع، قَلَّاح، مُزارِع

کفّاش (کفشدوز): حَذَّاء، صانعُ الأحذية،

إسكافي

کلیدساز: صانعُ المفاتيح

گارسون: نَادِل، جَرَسون

گچ‌کار: مُبَيِّضُ الجُدْرانِ

لوله‌کش: سَبَّاک، مُصَلِّحُ الأنابیبِ

ماهیگیر: سَمَّاک

غواص: غَوَّاص

فروشنده: بائِع

فیلم‌ساز: مُنتِجُ الأفلامِ

قاب‌ساز: صانعُ الإطاراتِ

قصاب: جَزَّار، قَصَّاب

کارشناس: خَبِير

کارفرما: مُدِيرُ العَمَلِ، رَبُّ العَمَلِ

کارگر: عامِل

کارگردان: مُخْرِج

کارمند: مُوظَّف

کاشی‌کار: بَلَّاط

کاشی‌کار سنتی: قَنَّان زَخْرَفَةِ قاشانيّة